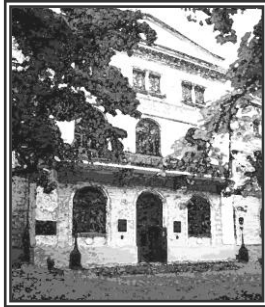

Одеський національний університет
ім. І. І. Мечникова

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з навчальної роботи

проф. СТРЕЛЬЦОВ Є.Л.

“ ____ ” _____ 200 _ р.

ФІЛОСОФСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра філософії природничих факультетів

РОБОЧА ПРОГРАММА

спецкурсу “Наука і теологія”

для спеціальності "Філософія"

ОНУ - філософський факультет

1. МЕТА І ЗАДАЧІ ДИСЦИПЛІНИ, ЇЇ МІСЦЕ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.

1.1. Місце дисципліни в навчальному процесі.

Курс “Наука і теологія” виконує світоглядну та методологічну функції відносно вивчення всіх інших дисциплін за навчальними планами. Філософська проблематика курсу спирається на гуманітарний аспект загальнонаукового і спеціально-наукового знання дисциплін, що вивчають студенти. Філософська пропедевтика, Історія філософії, Релігієзнавство, Фізика, Логіка, Біологія, Математика, Філософія становлять базові навчальні курси, на які спирається викладання даної дисципліни. Соціологія, Культурологія та інші спецкурси, що повинні поєднувати знання різної модальності можуть використовувати знання, отримані студентами при вивченні даної дисципліни.

1.2. Мета викладання дисципліни.

Мета викладання дисципліни "Наука і теологія"- вивчити основні особливості побудови систем наукового і теологічного знання, їхню природу, генезис та можливість коректного співставлення цих систем знання різної модальності.

Задачі вивчення дисципліни:

- одержати знання з організації і генезису систем наукового і теологічного знання;
- визначати специфіку функціонування наукового і теологічного знання в структурі сучасного суспільства і в житті особистості;
- практично використовувати набуте знання для коректного співставлення науки і релігії.

Студент повинен знати:

- перелік основних проблем, що виникають при співставленні сучасної науки і теології;
- основні сучасні течії з філософської теології і філософії науки;
- специфічні риси організації та структури наукового і теологічного знання;
- філософські та теологічні передумови виникнення сучасної форми наукового знання;
- шляхи пізнання світу, особливості функціонування знань в сучасному інформаційному суспільстві.

Студент повинен вміти:

- розрізняти філософські основи світобачення і релігійного світорозуміння кожної культурно-історичної епохи;
- об'єктивно і критично оцінювати досягнення сучасної секулярної культури і вміти пояснювати соціальні протиріччя технологічної цивілізації;
- логічно формувати думки і коректно користуватись категорійно-понятійним апаратом філософських і соціологічних наук, матеріалами з теології, історії філософії і історії науки;
- застосовувати одержані філософсько-методологічне, теологічне і наукове знання при вирішенні професійних задач
- проявляти здатність до діалогу як засобу вирішення філософсько - релігійних та науково - етичних проблем і встановлювати баланс між науковими та релігійними системами знання для досягнення консенсусу.

СТРУКТУРА КУРСУ І ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ КУРСУ

№ теми	Назви модулів і тем	Всього годин	
		Лекції	Семи-нари
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.		
1	Наукова парадигма	2	
2	Релігійна парадигма.	2	
3	Науковість і релігійність як різні модальності буття.	2	
4	Діалогова форма організації знання.	2	
5	Філософія як «суфлер» і “посередник” в здійсненні “неметафоричного” діалогу між наукою і теологією.	2	
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.		
6	Міфологічні компоненти знання в науково-релігійному діалозі.	2	
7	Етичні знання як «суфлер» в науково-релігійному діалозі.	2	
8	Естетизація знання в науково-релігійному діалозі	2	
9	Містичне знання в науково-релігійному діалозі	2	
10	Християнський монотеїзм: тринітарна організація	2	

	знання.		
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.		
11	Антична наука і поганська релігія: раціональна організація знання	2	
12	Схоластика і “випадковість” виникнення класичної науки в лоні християнської культури.	2	
14	Наукова і теологічна методологія одержання достовірного знання в XVIII-XIX сторіччі.	2	
	Усього годин	28	

2.2. ПРОГРАМА КУРСУ.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Назва

Тема 1. Наукова парадигма.

Систематичність наукового знання.

Мова науки.

Символіка чисел, букв, слів, текстів.

Принципи організації знання в науковій парадигмі.

Обґрунтованність, верифікація та фільсіфікація

Тема 2. Релігійна парадигма.

Теологія як систематичне релігійне вчення.

Мова релігії.

Символізм та образність релігійного знання.

Межі раціональної організації релігійного знання. знання.

Систематичність теології і раціональність наукового знання.

3. Науковість і релігійність як різні модальності буття.

Знання і віра. Ансельм Кентерберійський і Абельяр.

Знання і любов.

Знання і надія.

Системи знання імманентні духовним феноменам.

Незалежність, конфлікт, інтеграція і діалог як форми співвідношення між наукою і теологією.

Наука як альтернатива релігійній духовності (Бердяєв).

4. Діалогова форма організації знання.

Чи можливий “неметафоричний” діалог між різними модальностями?

«Неметафоричний» діалог не як засіб комунікації, а як мета-метод знаходження балансу між двома системами знання.

Різні способи системного представлення предмету (денотату) розгляду в діалозі. Семіотичні рівні знання в діалозі.

Науково-релігійний діалог: його сфера і границі.

5. Філософія як «суфлер» і “посередник” в здійсненні “неметафоричного” діалогу між наукою і теологією.

Теологія і філософія релігії.

Наукова методологія і філософія науки.

Філософія як «нічийна територія» між наукою і релігією (B.Russel).

Філософські категорії та їх структури як «суфлери» в науково-релігійному діалозі.

Латентне заміщення діалогу між наукою і теологією діалогом між філософією науки і християнською філософією.

Присутність mind-body problem в різних системах знання.

Філософські проблеми як «посередники» в науково-релігійному діалозі.

Наукова «багатоаспектність» mind-body problem.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Тема 6. Міфологічні компоненти знання в науково-релігійному діалозі.

Міфологічне знання як «джерело» для інших систем знання.

Культура як екстеріоризація міфу.

Ритуальність культури. Ритуал як гра. Міф як гра.

Універсальність і діалогічність міфу.

Міфи про діалог і «метафоричний» діалог.

Міфологічні компоненти знання в науці (Stafford Beer).

Теологія і міфологічна компонента релігійного знання

Тема 7. Етичні знання як «суфлер» в науково-релігійному діалозі.

Наука і моральність.

Релігія і моральність.

Спокуса редукції релігійного до етичного в науково-релігійному діалозі.

Етична коректність діалогу

8. Естетизація знання в науково-релігійному діалозі.

Естетичний критерій істини в науковому знанні.

Спокуса редукції релігійного до естетичного.

"Аксіологічна" орієнтація православ'я: pro et contra науки.

Естетична коректність діалогу.

9. Містичне знання в науково-релігійному діалозі.

Неминучість “деформації” науково-релігійного діалогу містицизмом як в ролі “посередника”, так і в ролі “суфлера”.

Двоїстість знання і псевдо-знання в містицизмі.

Містифікація mind-body problem та її «Янус-презентація” в науково-релігійному діалозі.

10. Християнський монотеїзм: тринітарна організація знання.

Єрусалим і Афіни (Шестов).

Філон Олександрійський.

Філософський і християнський Логос.

Іудейський монотеїзм і проблема одержання достовірного знання.

Доля Ізраїлю як хрест Богородиці.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.

Тема 11. Антична наука і поганська релігія: раціональна організація знання

Неоплатонізм як інтелектуальна протидія руйнуванню античного світу.

Логос стоїків.

Візантійський монотеїзм як подолання обмежень бінарної організації знання.

Метафоричність наукового знання як реакція на труднощі побудови всебічного і послідовного знання про Людину. (Архетип Antropos не констатувався в окрему систему знання).

Каппакадійська філософія і наукове знання. Три святителі.

12. Схоластика і “випадковість” виникнення класичної науки в лоні християнської культури.

Природній Розум і Одкровення в Середні віки.

Аристотель, Тертуліан і Фома Аквінський.

Наукова і теологічна методологія одержання достовірного знання в XVI-XVII сторіччі.

Закони природи і релігійний Закон.

Чудо.

Теорії, моделі і парадигми як засоби впорядкування наукового і теологічного знання.

13. Наукова і теологічна методологія одержання достовірного знання в XVIII-XIX сторіччі.

XVIII-XIX сторіччі.

Символи в науці і релігії.

Гармонія Піфагора і попередньо встановлена гармонія Лейбниця.

Чи живемо ми в кращому із світів.

Продовження еволюції і категоріальна опозиція задум/випадковість в теології.

Чи може стати штучний інтелект християнином в науковій і релігійній.
Парадигмах.

14. Наукова і теологічна методологія одержання достовірного знання в XX сторіччі.

Простір, час і матерія в науці і теології XX століття. Теорема Белла і
категоріальна опозиція частина/ціле в теології.

Термодинаміка і категоріальна опозиція хаотичність/порядок в теології.

Синергетика і самоорганізація в християнській теології. Людина в системі
наукового і теологічного знання в XX столітті.

Нейро-філософія між нейро-науками і нейро-теологією.

Філософія між наукою і теологією в епоху постмодернізму.

3. ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ:

3.1. Основна:

Барбур И. Религия и наука. - М.,2000. – 417 с.

Полкинхорн Дж. Вера глазами физика. – М.,1998. – 225 с.

Чичерин Б.Г. Наука и религия. – М.: Республика, 1999. – 495 с.

3.2. Додаткова:

Великие мыслители о великих вопросах. – М.: Гранд, 2000. – 400 с.

Крейг У. Самое начало. – Чикаго, 1990. – 73 с.

Маркова Л.А. Наука и религия. – СПб.: Алатайя, 2000. – 255 с.

Моррис Г. Библейские основания современной науки. – СПб.: Библия для
всех,1995. – 478 с.

О первоначалах мира в науке и теологии. –СПб.: Петрополис, 1993. – 367 с.

Росс Х. Творец и космос. – СПб., 1997. – 250 с.

Хьютон Д. Играет ли Бог в кости? – М.: Триада, 1997. – 127 с.

Яки С.Л. Бог и космологии. – Долгопрудный: Аллегро-Пресс, 1993. – 320 с.

Polkinghorne J. Scientists as Theologians. – London, 1996. - 96 p.

. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ПРИСВОЮВАНИХ СТУДЕНТАМ:

Змістові модулі		Усього балів за теми	Усього балів за модулі
Змістовий модуль I			0 - 30
	Тема 1	6	
	Тема 2	6	
	Тема 3	6	
	Тема 4	6	
	Тема 5	6	
Змістовий модуль II			0 - 30
	Тема 6	6	
	Тема 7	6	
	Тема 8	6	
	Тема 9	6	
	Тема 10	6	
Змістовий модуль III			0 - 20
	Тема 11	5	
	Тема 12	5	
	Тема 13	5	
	Тема 14	5	
Підсумкове оцінювання			0 - 20

Для кредитно-модульної потребується оцінка кожного модуля окремо, а не видів роботи.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: словесно-інформаційні, наочно-евристичні, практично-репродуктивні, проблемні, частково-пошукові, дедуктивні, індуктивні; лекція, пояснення, робота з книгою.

2 Методи стимулювання навчально-пізнавальної діяльності: ділові ігри, наукові дискусії, наукові конкурси (олімпіади), написання тез, статті, моральні та матеріальні стимули; робота зі словником.

3. Методи контролю та самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: усне опитування, письмові роботи, контрольні, тестування самоперевірка, заліки, співбесіди.

4. Використання комп'ютерної техніки.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ:

Якість і послідовність вивчення учбового матеріалу контролюється перевіркою відповідей студентів на вузлові питання тем, які винесені на семінарські заняття, а також написанням контрольної роботи.

К методам оцінювання відносять: оцінку за реферат, самостійну письмову роботу, поточне тестування, підсумковий тест, самоперевірку, співбесіди, заліки.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: опорні конспекти лекцій; інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД); нормативні документи; ілюстративні матеріали, методичні розробки до курсу.

РЕСУРСИ: WWW.ONU.EDU.UA; WWW.PHILOSOF.ONU.EDU.UA;
<http://www.courier.com.ru/humanities/>

Додатки:

Питання для повторення.

1. Наука як феномен християнської культури.
2. Релігійна віра і семіотичні рівні наукового знання.
3. Філософія науки і християнська філософія.
4. Міфологічні компоненти знання в науці і християнстві.
5. Естетичні компоненти знання в науці і християнстві.
6. Містичне знання, наука і християнство.
7. Етичне знання, наука і християнство.
8. Сотеріологія і межі особистого знання в науці.
9. Христологія: реальність поза науковою раціональністю.
10. Есхатологія і науковий підхід до вирішення проблеми «кінця Історії».
11. Чи сумісна християнська теологія з принципом розвитку?
Чи може бути дарвініст християнином?
12. Наука як альтернатива релігійній духовності.
13. Чи можливо створити раціональні системи знання для представлення феноменів духовного життя.
14. Чи містить наука ірраціональні компоненти знання?
15. В чому полягає систематичність наукового знання?
16. Мова науки та використання в ній символіки чисел, букв, слів і текстів.
17. Порівняйте принципи організації знання в науковій і релігійній парадигмах.
18. Роль верифікації та фільсіфікації в обґрунтуванні емпіричного знання.
19. Теологія як систематичне релігійне вчення.
20. Мова релігії. Символізм та образність релігійного знання.
21. Межі раціональної організації релігійного знання.
22. Порівняйте систематичність теології і наукового знання.
23. Чи можливий «неметафоричний» діалог між знанням різних парадигм?
24. Чому «неметафоричний» діалог є засобом комунікації, а не методом знаходження балансу між системами знання різних парадигм?
25. Як потрібно узгоджувати семіотичні рівні знання в діалозі?
26. Науково-релігійний діалог: його сфера і границі.
27. Філософія як «суфлер» і «посередник» в здійсненні «неметафоричного» діалогу між наукою і теологією.
28. Теологія і філософія релігії.
29. Наукова методологія і філософія науки.

30. Філософія як «нічийна територія» між наукою і релігією (B. Russel).
31. Філософські категорії та їх структури як «суфлери» в науково-релігійному діалозі.
32. Які наслідки має латентне заміщення діалогу між наукою і теологією діалогом між філософією науки і християнською філософією.
33. Чим зумовлена присутність mind-body problem в різних системах знання? Наукова і релігійна «багатоаспектність» mind-body problem.
34. Філософські проблеми як «посередники» в науково-релігійному діалозі.
35. Яку роль виконують міфологічні компоненти знання в науці (Stafford Beer).
36. Яку роль виконують міфологічні компоненти знання в релігії?
37. Наука і моральність. Релігія і моральність.
38. Які наслідки може мати редукція релігійного до етичного в науково-релігійному діалозі?
39. В чому полягає етична коректність науково-теологічного діалогу?
40. Естетичний критерій істини в науковому і релігійному знанні.
41. Які наслідки може мати редукція релігійного до естетичного в науково-релігійному діалозі?
42. "Аксіологічна" орієнтація православ'я і сучасна наука.
43. Чим зумовлена неминучість "деформації" науково-релігійного діалогу містицизмом як в ролі "посередника", так і в ролі "суфлера"?
44. Двоїстість знання і псевдо-знання в містицизмі.
45. Філософський і християнський Логос. Філон Олександрійський.
46. Іудейський монотеїзм і проблема одержання достовірного знання.
47. Неоплатонізм, візантійський монотеїзм і метафоричність наукового знання.
48. Каппакадійська філософія і наукове знання. Три святителі.
49. Природній Розум і Одкровення в Середні віки. Аристотель, Тертуліан і Фома Аквінський.
50. Наукова і теологічна методологія одержання достовірного знання в XVI-XVII сторіччі.
51. Закони природи і релігійний Закон.
52. Закони природи і чудо.
53. Теорії, моделі і парадигми як засоби впорядкування наукового і теологічного знання.
54. Наукова і теологічна методологія одержання достовірного знання в XVIII-XIX сторіччі.
55. Символи в науці і релігії: гармонія Піфагора і попередньо встановлена гармонія Лейбніця. Чи живемо ми в кращому із світів?
56. Продовження еволюції і категоріальна опозиція задум / випадковість в теології.
57. Наукова і теологічна методологія одержання достовірного знання в XX сторіччі.
58. Простір, час і матерія в науці і теології XX століття.
59. Теорема Белла і категоріальна опозиція частина/ціле в теології.
60. Термодинаміка і категоріальна опозиція хаотичність / порядок в теології.

61. Синергетика і самоорганізація в християнській теології.
62. Людина в системі наукового і теологічного знання в ХХ столітті.
63. Нейро-філософія між нейро-науками і нейро-теологією.
64. Філософія між наукою і теологією в епоху постмодернізму.

Теми рефератів

1. Науково-теологічний діалог: його сфера і можливості.
2. Філософія, теологія і філософія релігії.
3. Релігійне знання як рефлексія над “свободою волі” людини.
4. Чи можлива поза міфологічна організація релігійного знання? Чому міфологічне знання є обов’язковою компонентою ортодоксального фрейдизму.
5. Естетичне знання в християнському богослів’ї та його вплив на виникнення класичної науки.
6. Езотеричне знання як реакція на незадовільність пояснення в релігійній парадигмі.
7. Релігійне моралізаторство: наслідки свідомої і латентної редукції релігійного до етичного.
8. Методологічне знання в науці і теології.
9. Чи може “штучний інтелект” стати християнином?
10. “Нейро-теологія” як спроба використати поняття духовного життя для вирішення mind-body problem
11. Науково-теологічний діалог: його сфера і можливості.
12. Філософія, теологія і філософія релігії.
13. Релігійне знання як рефлексія над “свободою волі” людини.
14. Чи можлива поза міфологічна організація релігійного знання? Чому міфологічне знання є обов’язковою компонентою ортодоксального фрейдизму.
15. Естетичне знання в християнському богослів’ї та його вплив на виникнення класичної науки.
16. Езотеричне знання як реакція на незадовільність пояснення в релігійній парадигмі.
17. Релігійне моралізаторство: наслідки свідомої і латентної редукції релігійного до етичного.
18. Методологічне знання в науці і теології.
19. Чи може “штучний інтелект” стати християнином?
20. “Нейро-теологія” як спроба використати поняття духовного життя для вирішення mind-body problem.